

Millennium teraz ako podcast!

millennium

Jedna epocha
sa skončila,
vojna pokračuje

KARIN SMIRNOFF DIEVČA V ORLÍCH PAZÚROCH

NA STOPE ZÁHADNÝCH ZMIZNUTÍ
Počet nezvestných osôb stúpa, polícia mlčí.

GASSKAS – NOVÝ BRONX SEVERNÉHO ŠVÉDSKA
Semenisko zločinov, o ktorých sa nepíše.

IKAR

**KARIN
SMIRNOFF**
DIEVČA V ORLÍCH
PAZÚROCH

Preložil Jozef Zelizňák

IKAR

Karin Smirnoff
HAVSÖRNENS SKRIK

Copyright © 2022, Karin Smirnoff och Moggliden AB
Published by agreement with Hedlund Agency.
Translation © 2024 by Jozef Zelizňák
Jacket design © 2024 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-9435-6

Znovu však vidí
zdvíhať sa z mora
tú zelenú zem.
Nad kaskádami vôd
orol poletuje,
ktorý zo skál rád
loví ryby.

Vedmina pieseň
Edda

KAPITOLA 1

ČISTIČ SA POZRIE na hodinky. Odkedy podhodil vtákom kusy mäsa, prejde štyridsaťjeden sekúnd, kým nepriletí prvý orol, orlica.

Neodhadne, odkiaľ presne príde. Raz posedáva na neďalekom strome, inokedy plachtí tisícky metrov nad zemou. Vďaka zraku, dvestonásobne silnejšiemu od človeka, zaostří korisť aj na vzdialenosť niekoľkých kilometrov. On sedí asi päťdesiat metrov od nástrahy, neviditeľný vo svojom úkryte, sleduje žanicu ďalekohľadom.

Neha, ktorú cíti k vtákom, nie je otcovskou láskou, veď čo o nej vie. Aj tak sa neubrání tomu, aby v nich nevidel svojich chránencov.

Myslí na ne pri zaspávaní. A len čo sa zobudí. Keď rúbe drevo, varí či zakladá oheň v peci. Neschádzajú mu z mysle. Pária sa? Zvládnú to mláďatá? Nájdu dosť potravy? Prežijú zimu? S jeho pomocou a dostatočným prísunom hrabošov prežijú.

Pretrie si hánkami oči. Slnko už vystúpilo nad horizont, hreje ho na chrbte. Túto jeseň možno naposledy. Na tom nezáleží. Má svoj dom na konci sveta, ľudia naň už zabudli. Teda dom ako dom. Osirelú chatrč, z ktorej začiatkom šesťdesiatych rokov zmizli poslední lesní robotníci. Vtedy sa z regiónu stala chránená rezervácia.

Terén je neprístupný, miešajú sa tu hustý les, močiare, malé jazierka a skaly. Nevedie sem ani žiadna poriadna cesta. Okrem chodníčkov vyšliapaných zvieratami zostali už len posledné sla-

bé stopy staršej lesnej cesty. Príroda si ju berie späť. Dá sa sem dostať len peši alebo na štvorkolke, ale aj vtedy sa človek musí vyznať.

Z najbližšej normálnej cesty treba prejsť aj desať kilometrov. Tak ďaleko on z chaty nechodí. Spočiatku si značil cestu konáríkmi, aby nezablúdil. Teraz pozná potok, kde môže chytať ryby, vyvrátené stromy, z ktorých si berie drevo na kúrenie, čistinky vhodné na lov vtákov či drobnej zveri.

Chata je mu útočiskom. Jediným moderným doplnkom je dieselový agregát, aby si mohol dobíjať mobil. Tu nie je nikým. Je muž bez mena, bez minulosti či budúcnosti. Žije pre okamih. Líha si zavčasu. Budí sa za svítania. Robí všetko potrebné a nerozmýšľa, či je to správne alebo nesprávne. Prosto je.

Do stien chaty sú vyryté roky. A mená. Odkazy iných osamelých mužov pre budúcnosť. Olof Persson, 1881. Lars Persson, 1890. Sven-Erik Eskola, 1910. A zopár ďalších. No samota je predsa relatívna. Celé mesiace sa rozpráva len sám so sebou, s vtákmi, stromami či dokonca kameňmi. Aj tak si pripadá menej sám ako kedykoľvek predtým. Akoby ho dobehlo detstvo. Deň za dňom sa blíži k chlapcovi, ktorý utekal do lesa. Učil sa o svete tak, že sedel ticho ako myška a na jar sledoval hry tetrovov. Pozoroval, ako sa líščia matka stará o svoje rastúce mláďatá, sledoval prácu mravcov v mravenisku, ich putovanie po kôre stromov.

Chlapec má otca. Ruky toho urasteného diabla dosiahnu všade. Chlapec má mamu. Nikto si ju nevyšima. Chlapec má brata. Bež, povie mu brat, keď sa otec vracia domov, a chlapec beží do lesa.

Chytí slepúcha. Keď sa ten zbaví zadku, chytí ho zas. Vytiahne z pošvy nôž, odreže mu hlavu a všetko stíchne. On je ticho.

Chlapec položí hada na skalú. Oprie sa o kmeň stromu a utrie si čepel noža do nohavíc. Zoškrabe ju nechtom. Na čepeli nachádza slobodu. Tú mu nikto nevezme.

Blíži sa ďalší orol. Mladý samec. Nemá ešte biele perie dospelého samca ani žltý zobák. Pravdepodobne minuloročný prírastok.

Maximálne dva roky, zapíše si do zošita. Je to nezvyčajné, ale občas sa to stáva, zapisuje si ďalej, že mladé orly netiahnu ďalej na juh. Možný defekt či choroba. Otáznik. Sleduj ho. Výkričník.

Samica je zaneprázdnená, a tak si nevyznačí rajón, keď sa mladý samec po krátkom krúžení odváži priblížiť. Aj tak zostali v podstate už len kosti. Pustí ho k nim. Spoločne sa pasujú s kosťami, kým nepovolí a šlachy sa im nekľžu do hrtana ako špagety.

Niekoľko minút a vrchol dnešného dňa sa končí. Zbalí si zošit aj termosku do plecniaka. Prehodí remeň cez plece a vyplazí sa zo skrýše. Ako zvyčajne ho neposlúcha pravá noha. Musí ju natočiť správnym smerom. Kráča po stopách zvierat. Brezy, jelše aj rakyty už zhodili lístie. Natrhá si do dlane brusníc a zvrastí tvár nad ich trpkosladdkou chuťou. Trpkosladdká je aj vôňa zvyškov zvieracieho tela v plastovom sude s poklopom. Ukryl ich pod strom, no aj tak. Mal by všetko naraz podhodiť vtákom, ale nemôže. Chvíľa s orlami znamená preňho všetko. Pre tie vtáky dýcha, je, spí, serie. Zajtra pôjde za nimi zas. Vtedy mu zazvoní mobil. Jeho číslo má jediný človek. Len jedinému človeku volá.

„Áno,“ ozve sa. „Áno. Zajtra ráno. Dobre.“

Ráno je nezvyčajne chladné. Priloží pár polienok a zohrieva si ruky o šálku kávy. Ak to má stihnúť na hlavnú cestu, musí vyraziť. Cestou sa môže všeličo stať. Štvorkolka sa pokazí. Pôda bude príliš mäkká.

Kráča niekoľko kilometrov k skrýši štvorkolky. Z rýdzo bezpečnostných dôvodov. Keby ju niekto v rozpore so všetkými očakávaniami našiel, nespojí si ju s ním, ani s jeho chatou.

Cestou zdvíha zrak k oblohe, či neuvidí morského orla. Tým smerom majú hniezdo, ale vtáka nevidno. Škoda. Dali by mu chuť do života. Niežeby sa bál, ale aj tak. Morský orol je znamenie. Dobré znamenie.

Opraší lístie zo štvorkolky, položí plecniak na sedadlo a vyrazí na miesto stretnutia.

Cesta drží, všetko ide podľa plánu. Príde o desať minút v predstihu, čaká ukrytý, aby ho nevideli z cesty, potom podíde k závore a zvrtné štvorkolku smerom domov.

Auto tam už stojí. Vždy mu tovar nosí ten istý človek. Čistič ho pozná pod označením kuriér. Kuriér pozná jeho ako čističa. Nevedia o sebe nič. Vymieňajú si len úsečné slová.

„Kto ťa poslal?“

Odpoveď ho upokojí. Čím kratšia reťaz, tým menej styčných bodov.

Tentoraz ho žiadal o niekoľko nevyhnutných drobností. O fľašku whisky a zopár balíčkov čerstvých potravín. A ako zvyčajne, o noviny. Vezme ich a vykročí k autu.

Kuriér vytiahne zo zadného sedadla telo.

Žena, nezvyčajné. Ruky má zviazané za chrbtom, na hlave kapucňu. Zvuky bez slov mu prezradia, že má prelepené ústa. Dobré. Aspoň nebude musieť počúvať jej hlúpe reči.

„Nalož s ňou, ako chceš,“ povie kuriér. „Máš voľné ruky.“

Ako chce, ak odvedie svoju prácu.

Ľudia, ktorí mu skrížia cestu, si zaslúžia svoj osud. Potiaľ' je jeho svedomie čisté. Nezabíja pre potešenie, nie je ani psychopat, hoci spoločnosť by v ňom zrejme videla človeka posadnutého zabíjaním.

Majú dohodu. Kým ju budú dodržiavať oni, neporuší ju ani on.

„Čo urobila?“ spýta sa pre zmenu. Možno preto, že je to žena. Možno preto, že sa už dlho s nikým nerozprával.

„To čo vždy,“ mykne plecom kuriér. „Viac neviem.“

A čistič mu verí.

Nastúpi do štvorkolky, kuriér mu pomôže naložiť telo dopredu. *Telo znie lepšie ako žena.*

„Zapni jej aj pás,“ povie. „Čo povieš, zlato? Nechceme predsa, aby si spadla.“

Kývne na pozdrav a vyrazí k chate.

Kým maskuje vozidlo, priviaže telo k stromu. Nie je úplne ne-

čujné. Pradie potichu ako chorá mačka. Choré mačky treba usmrtiť. Ešte vždy mu nad hlavou nekrúžia morské orly.

„Ide sa,“ povie a postrčí telo pred sebou. Uvedomí si, že žena nemá takú dobrú kondíciu ako on. Posledný kus cesty ju musí kopať do lýtok, aby sa jej nohy pohli.

Nikdy si neberie telá do chaty. Toto je výnimka. Sotí ženu do postele a prisunie si stoličku.

„Najprv zábava, potom práca, berieš?“ spýta sa tela. „A možno si ešte zakúrme, alebo čo hovoríš, je ti zima?“

Mačka pradie. On stvrdne. Žena je predsa len žena.

Stiahne z tela nohavice aj nohavičky. Vždy ho vzrušuje predstava tela pod handrami. Je to vcelku mladé telo. Takých dvadsaťpäť. Maximálne štyridsať. Na vekú nezáleží.

Chce začať pokojne, takpovediac sa pokochať výhľadom, ale nadržanosť zvíťazí nad trpezlivosťou. Odrhne si kus plastovej fólie, bohvie, čím všetkým by ho mohla nakaziť, obmotá si ju okolo erekcie a posunie telo do ideálnej polohy na penetráciu.

„Môžeš tu niekoľko dní zostať, bude nám príjemne,“ povie a ohmatáva ju nemotorne ako maturant. Vystrieka sa skôr, ako ho zasunie dnu.

Keď sa mu upokojí dych a nadržanosť ustúpi, všimne si, že telo sa pomohlo. Ošťála mu posteľ, je rozhodnuté.

„Skončili sme,“ vyštekne, zapne si nohavice a pripraví telo na odchod.

Telo takmer nevládze kráčať. Odpadáva, preto sa rozhodne nejsť tak ďaleko, ako plánoval. Po druhýkrát priviaže telo o strom a uvoľní uzol na látkovej taške, kde ukrýva zbraň.

Obzrie si tú peknú vecičku. Pripne tlmič, chytí pištoľ do oboch rúk akoby z úcty k blížiacemu sa činu.

Mňau. Cica už nebude trpieť.

KAPITOLA 2

HODINU SEDIA v studenom aute a čakajú na dôkaz, že dom je prázdny.

Zaparkovali na vedľajšej ceste vedúcej k rieke. Z domu ich nevidia. A oni majú dokonalý prehľad o všetkých, čo vchádzajú či vychádzajú. Najprv žena s dieťaťom na zadnom sedadle, teraz on.

Nesedia tu prvýkrát.

Vždy keď sa vracajú do mesta s nesplnenou úlohou, Svala si vydýchne, hoci ju vysadia pekný kus od Gasskasu a domov musí kráčať peši. Domov k Mamemärte. Domov k nezvestnej Mamemärte na ulici Tjädervägen, kam sa nastahovala stará mama.

Babke niet čo vytknúť. Robí veci, aké Mamymärty nerobia nikdy. Varí, upratuje, naplňa ich byt slovami. Je to rutina. Mamamärta občas mizne a vracia sa až po niekoľkých dňoch, nepovie, kde bola, ale teraz je to iné. Prešiel mesiac, odkedy si vzala kabelku, pobozkala Svalu na čelo a zašepkala *hned' som späť, len si kúpim cigarety*.

Svala prosila starú mamu, aby sa ničoho v jej izbe nedotýkala. Aby neupratovala, nezbierala špinavé šaty, kým bude v škole. Izba zostala jediným nedotknutým priestorom. Keď si líha na pruhovanú deku, Mamamärta sa vracia. Sedí za jej písacím stolom a tvári sa, že jej opravuje úlohy. Pohladá ju po vlasoch a povie: „Keď dostanem výplatu, vymyslíme si niečo zábavné.“

Zábavou môže byť cesta na trh v Jokkmokku, kde si nakúpia farebné pančuchy a sladkosti. Zábavou je najčastejšie pizza v reštaurácii Buongiorno. Priviezli si tam pekára až z Neapola. Mamamärta by sa stavila, že je zo Sýrie.

„To je jedno,“ mykne plec om Svala. „Dám si vegetariánsku.“

Syr je horúci. Páli na podnebí. Svala dostane ešte jednu kolu. Mamamärta si objedná ešte jeden pohár vína. Mamamärta je najlepšia, keď si odpije prvý hlt z druhého pohára. Uťahuje si z ľudí okolo. Rozpráva príhody z dávnej minulosti. O Laponcovi, ktorý si v reštaurácii objednal snehuľu. Strčí mu ukazovák do zadku a vyhlási, že vie, kde vtáka zastrelili. Možno v Arvidsjauere. Už si presne nepamätá. Ale keď sa do žartovania zapojí Svala, Mamamärta sa nahnevá. Oči sa jej zúžia tak ako nikdy, zovrie Svala zápästie a zasyčí: „Ty si tiež Saamka. Nie si žiadna hnusná Laponka. Na to nezabúdaj. Musíš byť hrdá na svoj pôvod.“

Aký pôvod? Nezvestná mama, mŕtvy otec. Stará mama s bolesťami v hrudi. Bez súrodencov či príbuzných. Minimálne bez takých, ktorí by sa k nej priznávali.

„Okrem Lisbeth,“ pripomenie jej stará mama.

„A kto je Lisbeth?“

„Lisbeth Salanderová. Nevlastná sestra tvojho otca.“

„Doteraz mi ju nikto nespomínal.“

„Tvoja mama nechcela mať nič spoločné s Niedermannovcami,“ vysvetlí stará mama. „A ja jej rozumiem.“

„Prečo?“ začuduje sa Svala, ale odpovede sa nedočká.

„Bolo to dávno, škoda o tom hovoriť,“ odsekne stará mama a rozhovor sa tým skončí. Namiesto toho prejde ukazovákom po čiarach v Svalinej dlani. „Čaká ťa dlhý život. Aspoň tri deti. Niekde sa to preruší. Potom bude zas všetko fajfn.“

Aspoň tri deti. Ďalšie malé Svaly do sveta? Nie, kým o tom bude rozhodovať ona. Ale to prerušenie. Svala cíti, že k nemu už prišlo.

Vzblkla jeseň. Chce maľovať plamene. Oko zachytí viac než desať miliónov odtieňov. Chce ich preniesť ako ťahy štetcom na list.

Nevie, ako sa chlapi vpredu volajú. No tuší, kto to všetko zosnoval: Plastpeder. Jej naničhodný nevlastný. Slovo otec by pri ňom nikdy nevzala do úst.

Hoci u nich už niekoľko rokov nebýva, striehne ako vyhladnutá šťuka v trstí. Najmä v poslednom čase, odkedy zmizla Mamamärta.

Žena zo sociálky ju upozornila, aby počítala s najhorším.

„Na čo by zomrela?“ spýtala sa Svala.

„Tvoja mama riešila isté problémy.“

„Moja mama nezmizla dobrovoľne.“

„Nie každý vie o svojich rodičoch všetko.“

„Možno by nie.“

Buchnú predné dvere, otvoria sa zadné. Má spoločnosť.

„Bojíš sa?“ spýta sa muž.

„Nie.“

„Bolí?“ Vykrúti jej ruku.

„Nie,“ zopakuje odpoveď.

Pritisne sa k nej, objíme ju okolo ramien a pritiahne si ju k sebe.

„Škoda, že nás tlačí čas. Zdáš sa mi celkom k svetu. Možno trochu kostnatá,“ dodá a zovrie jej rameno. „Ale inak zlatá.“

Druhou rukou jej stisne bradu a zvrtné tvár k sebe. Zo všetkých síl sa snaží uniknúť jeho pohľadu.

„Poviem ti, čo sa stane, keď zlyháš,“ zasyčí a prejde si ukazovákom po krku. Zatají dych, aby necítila jeho smrad. Ako všetci Pederovi hnusní kamoši, aj on smrdí neumytými zubami, čpavkom a cigaretami.

Srdce búši, jazyk sa jej lepí na podnebie, pery pália suchou zimou. Možno je bezmocná, ale má dve výhody. Druhou najväčšou je fakt, že ju nič nebolí. Môžu ju biť alebo páliť, koľko sa im chce. Lámať jej ruky či nohy, nepohne ani brvou. Ani len mužský zverák ju netrápi.

To najlepšie na nej sa nedá opísať, to prosto je. Akoby poznala odpoveď skôr, než jej položia otázku.

„Nedali ti oči, aby si videla,“ hovoríeva Mamamärta. „Dali ti ich, lebo vidíš.“

Všetky návštevy v Buongiorne sa nekončili pri dvoch malinovkách. Nadrela sa na pizzu rovnako ako vysoká Laponka na koloťoch.

Pozri, Christina má už dva metre osemnásť, a ešte rastie.

Pozri, vyhraj nad Svalou v Rubikovej kocke a získaj tisíc korún.

Svala nikdy neprehrá, ale najlepšia šou je o čomsi celkom inom.

Pizzeria nevyzerá ako bežné pizzerie so sadrovou klenbou dverí a bzučiacimi chladničkami na nealko. Buongiorno má atmosféru sveta americkej mafie. Portréty Al Caponeho, Johnnyho Torria, Luckyho Luciana, Joea Masseriu a iných gangstrov visia na stenách medzi zábermi z filmov, kostýmami a starými zbraňami.

V rohu stojí trezor, ale namiesto peňazí a diamantov doň odkladajú taniere a príbory.

S tým nápadom prišiel Plastpeder. Jediný darček, ktorý kedy dal Svale, bol práve trezor. Nebol veľký, ale ťažký. A hlavne zamknutý.

„Nepoznám jeho obsah,“ povie. „No ak sa ti podarí uhádnuť kód, môžeš si všetky veci z neho nechať.“

Má desať rokov a vie, že Plastpeder klame, ale aj tak neodolá. Vyskúša to. Čosi s jej prstami a čosi s jej mozgom. Čísla poskakujú ako loptičky v osudí. Tak ich vidí. Alebo cíti. Na niekoľko pokusov si informácie usporiada. Plastpeder netrpezlivo prešľapuje vedľa nej.

Keď cíti, že kód klikol, obráti sa na Plastpedera a povie nie, nejde to. Naozaj sa mi to nedarí.

Vtedy sa môže udiat čokoľvek. Nahnevá sa a bude na ňu vrieskať, to je bežné. Udrie ju. V poslednom čase ju bije zriedkavejšie. Alebo zabuchne za sebou dvere tak, že lampa v prievane udrie až o strop.

Sedí ticho a načúva. Keď sa ubezpečí, že naozaj odišiel, zaškúli na dvierka trezora. Sú v ňom peniaze. Tolko peňazí v živote nevidela. A práve keď počíta päťstovky, zrazu stojí nad ňou.

Vtedy už chápal, že fyzickým násilím si so Svalou neporadí. Nebolí ju to dosť. O to väčšmi to bolí Mamumärtu.

„Asi chápeš, že ťa musím potrestať,“ povie. „Nepomôže ti zapchať si uši.“

Ten vtipný nápad s trezorom v pizzerii dostal o pár rokov neskôr.

Hostia si môžu vybrať kód a Svala ho prelomí. Občas sa ujde nejaká minca aj jej. Ak unikne chamtivému zraku Plastpedera. Peniaze si odkladá do huňatej opice, ktorá sedí na posteli. Rozpára steh, vytiahne trochu peny a dieru znovu zašije.

KAPITOLA 3

VEĎ ČO, doriti, čakal. Po treťom ozname, že vlak v smere Sundsvall, Umeå, Luleå a Kiruna s plánovaným odjazdom osemnásť hodín, jedenásť minút bude meškať, a nový plánovaný čas odjazdu je devätnásť hodín, tridsaťštyri minút, si Mikael Blomkvist sadne v Luzette na pivo.

Možnosť stráviť čas na hlavnej stanici v Štokholme by ho v inej nálade upokojila. Sedel by si vo svojej bubline. Sledoval by ľudí. Dnes večer nie. Je príliš unavený, aby sa zaujímal o svet. Unavený z niekoľkých dôvodov, pričom väčšinu dobre pozná. Priveľa práce. Priveľa problémov v práci. Málo spánku a *deadline*, ktorý tentoraz platí doslova.

Neustále *Millennium*. Dáma všetkých dám. Vždy zvíťazí v súboji s rodinou, kamarátmi aj s partnerkami. Po jej smrti si musí položiť otázku, či to stálo za to. Áno. Bezpochyby áno. *Millennium* je vzduch, ktorý dýcha. Krv, čo mu prúdi v žilách. Nie každý vie byť dokonalý manžel a otec rodiny. Nieкто, napríklad on, musí dokonalým manželom a otcom rodín rozprávať, ako svet v skutočnosti vyzerá za plotom ich upravených predzáhradiek.

A práve preto nevie pochopiť, že je všetkému koniec. Zlo, nespravodlivosť, áno, všetky tie sračky naďalej držia spoločnosť pod krkom, no nikomu to už neprekáža. Ľudia sa vracajú domov po celom dni v práci, nalejú si whisky, skontrolujú maily, zjedia ve-

čeru, zahrajú si squash a idú si ľahnúť. V tej odpornej bubline žije väčšina jeho známych. Stresuje ich vlastný život. Vládzu sa starať len o svojich najbližších, ak vôbec. Byť služobníkom spravodlivosti už prestalo byť v móde.

Prelistuje si zoznam hovorov. Erika Bergerová sa naďalej neozýva. Ani nikto iný z redakcie.

Mikael Blomkvist nie je sám. Ale cíti sa tak. Je to nový pocit.

Keď dopije pivo, prejde sa k stánku s novinami. Kúpi si *Morning Star* a kávu. Upúta ho článok o pokuse britskej ťažobnej spoločnosti etablovať sa v severnom Švédsku. Chvíľu mu trvá, kým si uvedomí, že sa mu niekto prihovára.

„Mikael, haló, Mikael.“

Zdvihne zrak. Sestra. Annika.

„Čo tu robíš? Nie si v Åre?“

„Mala som tam byť. Ale udialo sa mi čosi v práci, musela som sa vrátiť vlakom. Práve som dorazila. Ty na niekoho čakáš?“

„Mešká mi vlak,“ odvetí. „Rozhodol som sa vyraziť skôr. Prídete na svadbu, však?“

„Určite príde zvyšná *famiglia*,“ povie. „Ja dorazím neskôr. Prítom som ešte ani nestretla nastávajúceho Pernilly.“

„Veď to nikto. Stalo sa niečo?“

„Nie. Alebo teda áno. Len o tom nemôžem hovoriť.“

„Nebuď taká,“ zamračí sa. „Aspoň mi niečo naznač.“

Čaká na pokračovanie, ale márne. A svoju sestru pozná dosť na to, aby vedel, že keď sa raz rozhodla, nič jej nerozviaže jazyk.

„Jeden politik zas vyrobil prúser.“

„Bola by z teba dobrá špiónka,“ podpichne ju.

„Špiónka?“ zasmieje sa. „Prečo práve špiónka?“

„Udržala by si tajomstvo, aj keby ťa mučili.“

Mlčky sledujú muža, ktorý tlačí celý svoj majetok v nákupnom vozíku. Má čosi s chrbtom. Vozík mu slúži aj ako chodúľka.

„Počul si, že bezpečnostná služba každú noc na hodinu vyhodí všetkých, čo spia na lavičkách? Vraj potrebujú upratať. Vieš si pred-

staviť, aká nekonečná je tá hodina?“ zamyslí sa Annika. „Pritom je hnusné, že spoločnosť nie je schopná zabezpečiť strechu nad hlavou pre bezdomovcov. Niektorí ľudia končia na ulici len preto, že nezaplatili mizernú splátku. Kým iní, samozrejme...“

„O akého politika ide?“ preruší ju Mikael.

„Zabudni,“ objíme ho. „Dozvieš sa to včas z médií. Pozdrav Pernillu.“

A zrazu má naponáhlo.

Krátko pred odchodom vlaku vstúpi s kufrom do kupé a hneď oľutuje, že si nedoprial prvú triedu, alebo aspoň spacie kupé pre troch. V chaose, keď sa šesť chlapov pokúša rozdeliť si vankúše a plachty, vyhodí kufor na strednú posteľ, vezme si tašku cez rameno a vykročí do reštauračného vozňa. Objedná si pivo a sendvič a vyberie si miesto. Obsadia mu ho skôr, než si stihne sadnúť.

„Doriti,“ zanadáva nahlas, no cíti, že ho niekto ťahá za rukáv.

„Pomestíme sa. Sme spolu v kupé,“ povie muž, ktorého spozná z chaosu s vankúšmi. Už tam mu ponúkal panáka. Mikael odmietol. Trochu zbytočne príkro, aby si udržal odstup.

„IB,“ povie muž a podá Mikaelovi ruku.

„MB,“ odsekne Mikael, odbalí si sendvič a uvažuje, či IB cestuje ďaleko. Pri trochu šťastia vystúpi už v Gävle.

„Do Bodenu,“ pozdvihne pohár muž. „Kam cestujete vy?“

Diera, ktorej názov si nevie zapamätať. Norrbyn, Sjöbyn, Storbyn – *Älvsbyn*.

„Do Älvsbynu. Vydáva sa mi dcéra. Spoznala chalana z Gasskasu. Muža z Gasskasu,“ opraví sa. Henry Salo nevyzerá ako chalan.

„Ak cestujete do Gasskasu, tiež by ste mali vystúpiť v Bodene,“ upozorní ho IB. „To je najkratšia cesta. Ide odtiaľ autobus.“

„Z Älvsbynu mám odvoz,“ odsekne Mikael a zahľbi sa do telefónu.

Veľa sa píše o jeho nastávajúcom zaťovi Henrym Salovi. Starosta v Gasskase. Hoci nie dlho. Usmieva sa na každej fotografii a zdá sa, že ho ľudia majú radi. Nuž čo, ona si ho vybrala. Určite

je v pohode. Vyzerá dobre. Možno až pridobre. Niežeby Pernille bolo čo vyčítať, naopak. Pritom mu neprekáža Salova tvár, ale skôr vyžarovanie, lepšie povedané, reč tela. Ako sa tlačí na všetkých fotografiách do popredia, či už gratuluje mládeži k štipendiu, alebo slávnostne otvára park.

Pekne sa správa k Lukasovi. To mu prízvukuje Pernilla vždy, keď spolu telefonujú. A on vždy odpovie: *verím ti.* Ale keď sa rozlúčia, má presne opačný pocit. Chlapec. Jeho vnuk. Od narodenia ho Mikael sotva stretol. Až minulé leto.

Najprv povie nie, nemám čas starať sa o deti, ale Pernilla nástojí.

„Nikdy doteraz som ťa o nič neprosila,“ pripomenie mu.

To je pravda. V minulosti sa sotva staral o dcéru. Vždy mu do toho niečo prišlo. To niečo bol takmer vždy časopis *Millennium*. A tak, keď ho Pernilla požiadala, aby sa na pár týždňov ujal chlapca, lebo ona potrebuje ísť na kurz do južného Švédska a Salo je na konferencii v Helsinkách, rovno povedal nie. To nejde. Nemá čas. Uzávierka na budúci štvrtok. Nie je zvyknutý na deti.

Napriek tomu mu Lukas vystúpil v Sandhamne a Pernilla sa ešte tou istou loďou vrátila do mesta.

O dva týždne vrúcne objímal chlapca, ktorý sa od neho nevedel odrhnúť. Aj by si ho možno najradšej nechal. Zostane po ňom prázdno. Chlapec sem zrazu patrí. Zbavil Mikaela rozvláčnej pochmúrnosti, ktorá mu v posledných mesiacoch mrzачila telo ako chrípkový vírus. Už len tým, že ako dieťa sa nechal viesť svojou bezprostrednou potrebou vstávať zavčasu do nového dňa plného možností. *Radosť zo života, Micke Blomkvist. Tej by si potreboval viac.*

„Veď sa zas čoskoro uvidíme,“ prisľúbi chlapcovi a dodá: „Počkaj!“ Odopne si z krku retiazku, ktorú mu kedysi dávno venoval dedko a ktorú odvtedy nosil. Krížik, kotva a srdiečko na jednoduchej striebornej retiazke. Zavesí ju Lukasovi na krk.

„Je tvoja,“ povie. „Ochráni ťa takmer pred všetkým.“

Ešte mu znie v ušiach chlapcova reakcia: „Ale nie úplne pred všetkým.“

Mikael surfuje na stránke denníka *Gaskassen*. Usmieva sa nad lokálnymi titulkami. *Škólka Los predáva vyšivané obrúsky. Venuje peniaze Ukrajine. Prehra s IF Björklöven. Vylúčený brankár. Zachmúrený Salo na tribúne pre VIP v spoločnosti iných zachmúrených ľudí. Miestni papaláši. Ešte ich tak volajú? Muži s veľkým významom pre dobro dediny aj dobro vlastné.*

Potom ho upúta titulok. Článok nie je v *Gaskassene*, ale odkaz smeruje k inému denníku: *Bane Mimer sa stávajú realitou.*

Na menšej fotografii usmiaty Salo. Na väčšej protestujúci s plagátom.

„O tomto viete?“ ukáže fotografiu spolucestujúcemu.

„Samozrejme,“ prisvedčí IB. „Otec mi robil v bani, ako väčšina tamojších chlapov. Hora Berget mala priniesť bohatstvo, ale ruda sa minula už koncom sedemdesiatych rokov a diery zaplnila voda. Ani sa neunúvali odviezť z dedín stroje.“

„Tak prečo ju chcú znovu otvoriť?“

„Nejdú otvárať tú starú. Angličania robia vrty niekoľko kilometrov odtiaľ, chcú tam otvoriť povrchovú baňu. Doteraz to vedenie kraja odmietalo a ja tomu rozumiem. Zničia tým jazerá, ohrozia zdroj pitnej vody z rieky, majitelia sobov budú ako zvyčajne trpieť. Ale ako vždy, keď ide o veľké peniaze, zamietavá odpoveď sa neakceptuje. Očividne sa im podarilo zmeniť názor ľudí vo vedení okresu a Mimer dostal na prvej úrovni pozitívnu odpoveď.“

„Aké jednoduché,“ vydýchne Mikael.

„Ak ste to doteraz nevedeli, Gasskas je skutočné hniezdo gangstrov,“ pokračuje IB. „Teda celá jeho administratíva.“ Odpije si zopár hltov, utrie penu z brady, opäť si odpije. „Hnusná diera určená pre dobrodruhov a moderných zlatokopov,“ dodá, párkrát si odgrgne, dopije zvyšok fľašky a otvorí si ďalšiu. „Okres v podstate všetko odsúhlasí a na programe dňa nie je len baňa. Ďalším pro-

jektom je najväčší veterný park v Európe, a to už vôbec netuším, ako si mám predstaviť. Niekoľko desiatok štvorcových kilometrov sa zmení na priemyselnú zónu.“

Mikael Blomkvist sa usmeje. Malmö je semenisko gangstrov. Aj Štokholm. Zato Gasskas so svojimi dvadsaťtisíc obyvateľmi je v porovnaní s tými mestami rajom neviniatok.

„Prečo práve Gasskas?“ spýta sa.

„Majú vyriešené zásobovanie elektrinou,“ vysvetlí mu IB. „Okresy so stabilnou a lacnou elektrinou dnes ovládajú svetový trh. Zahraničné firmy sa predhávajú v snahe usadiť sa tu.“

„Pre ľudí v Norrlande však musí byť pozitívne, že majú prácu.“

„Počujem, že ste z juhu. Ešte zrejme žijete v predstave, že ľudia zo severného Švédska musia za prácou dochádzať stovky kilometrov. Aj tu na severe je dostatok pracovných príležitostí. Na niektorých miestach ponuka dokonca prevyšuje dopyt. Okrem toho otvorenie bane nepomôže tunajším ľuďom, ale zle platenej pracovnej sile z východu a Štokholmčanom, ktorí sem budú chodiť na týždňovky a nikdy si tu neuvedú ani len prechodný pobyt,“ zamrmle IB a zadíva sa na krajinu miznúcu za oknom.

Mikael využije príležitosť, vytiahne si laptop a vytvorí ním dostatočne vysokú bariéru.

Práve vyšlo posledné číslo *Millennia*, naozaj posledné. Otvorí si pédeefko a zadíva sa na čiernobielu titulku bez fotografií či tieňovania. To je zámer. Málo textu a strohý titulok: epocha sa skončila, ale vojna pokračuje.

Tridsaťjeden rokov slúžil investigatívnej žurnalistike, ale napokon to nešlo. Musel si to priznať aj veľký Mikael Blomkvist.

Papierový časopis odchádza do hrobu a vstane z mŕtvych ako podcast. Podcast! To slovo odmieta čo len vysloviť. Písané slovo vyšlo z módy. Teraz si všetci vrátane neho majú skákať do reči. Aj menej by mu stačilo na to, aby si zúfal.

Mikael, si prosto starý, tak to zhrnula Erika Bergerová. *Starý a mrzutý cap. Nebudeme nahrávať len podcasty. Budeme aj blogovať a vlogovať.*